

2 Školní vzdělávací program jako nástroj kurikulární reformy

Kurikulární reforma a výrazné koncepční změny se v letech 2004 až 2006 promítly do nejdůležitějších školských právních předpisů. Ty nahradily zákony a vyhlášky, které byly většinou pouze novelizacemi právních předpisů vydaných před rokem 1989. Zásadní a nezbytnou změnou vytvářející podmínky pro naplnění cílů reformy bylo nahrazení zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále „předchozí školský zákon“) zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále „školský zákon“).

Podle předchozí právní úpravy (§ 1 a § 39 předchozího školského zákona) byly základním východiskem i nástrojem naplnění vzdělávacího programu školy **učební plány a učební osnovy**¹ (dále „učební dokumenty“). Učební dokumenty vydávalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále „MŠMT“), pro jednotlivé stupně vzdělávání byly jednotné. Zahrnovaly alespoň nejdůležitější cíle vzdělávání, celkovou strukturu učiva, výčet a stručný popis jednotlivých předmětů nebo jiných strukturálních obsahových celků.

Současná právní úprava² stanovuje víceúrovňový systém vzdělávacích programů (jedná se o státní a školní úroveň), který v podstatě nahrazuje dřívější učební dokumenty. Na nejvyšší, státní úrovni zařazuje **Národní program vzdělávání**, který by měl rozpracovávat cíle vzdělávání stanovené školským zákonem a vymezit hlavní oblasti vzdělávání, obsah vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Zpracování tohoto programu je v kompetenci MŠMT. Pro každý obor vzdělání (nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání) je rovněž na státní úrovni (MŠMT) vydán samostatný **rámcový vzdělávací program**.³

Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu **školních vzdělávacích programů**. ŠVP představují zásadní dokument školní úrovně systému vzdělávacích programů a umožňují, aby se o konkrétní podobě vzdělávání rozhodovalo tam, kde se vzdělávání uskutečňuje. Tím se vytvářejí předpoklady k propojení školské kultury a místního společenství, pro přizpůsobení vzdělávání místním podmínkám, profilaci školy i konkrétním potřebám žáků.

Základním východiskem pro stanovení učebního plánu v ŠVP byl **rámcový učební plán** (dále „RUP“), viz RVP ZV, část 7. Z podrobnější analýzy změn učebních plánů od poloviny 90. let minulého století (viz příloha č. 5 této zprávy) je patrné, že RUP přejímal některé změny zakomponované již v učebních plánech předchozích vzdělávacích programů. Především jde o větší variabilitu, kterou již částečně obsahovaly vzdělávací programy Národní škola a Obecná škola. Oproti jejich učebním plánům však RUP umožňuje mnohem větší posílení diferenciací a individualizace výuky v souladu s cíli uvedenými v Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice.

¹ Podrobnosti o UP, porovnání časových dotací s RUP RVP ZV a další údaje jsou uvedeny v příloze č. 5.

² Viz § 3 odst. 1 až 3 školského zákona.

³ V současnosti je v platnosti 284 RVP; na základě zkušeností získaných při jejich zavádění ve školské praxi procházejí dokumenty průběžnými dílčími změnami. V případě RVP ZV jde o opatření ministryně, resp. ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění RVP pro základní vzdělávání, čj. 27 002/2005-22, čj. 24 653/2006-24, čj. 15 523/2007-22, čj. 12 586/2009-22, čj. 20 092/2010-2, čj. 20 772/2010-2, čj. MSMT-1236/2012-22.